

el most, semblant al codonyat; en alguns pobles hi barregen trossos de nous; es dóna als infants per berenar: *aquest mostillo és poc dolç*» (Pla de Lleida, JBXuriguera, 1964); «anava ensumant els armaris de la llar i el calaix de la taula de menjar, i furtava el que podia, ja que en aquests dies sempre hi solia haver alguna botifarra o plata de *mustillo*» (Violant, Sarroca de Bellera, BCEC 1933, 321).

Mostós, especialment val., en el sentit de 'llepissós, viscos' (StVicentF, *AlcM*) «despectivament: (xic o xica) brut, ignorant, groller», Valor-Giner (1950-55); «baboso», *Canyissaes*, 133. Derivat d'aquest amb *so-*: **somostejar* > *samustejar* a Montblanc (*AlcM*) 'començar a mastegar, deixant-ho' (encreuat amb *MAS-TEGAR*/mostollar).

Mostatxó 'panet de farina, sucre i ou', del ll. *MUSTACEUM* id., en el qual posaven també vi dolç, mot peculiar de l'Ebre, Val. i Mall., i cast. (andal.) *mostachón* (cf. it. *mostacciolo*), que sembla d'orig. moss., veg. l'art. *MOSTACHÓN*, DCEC, on cal, però, abandonar el dubte entre això i un manlleu de l'it., vista la dif. en el sufix i l'àrea netament moss. del mot hisp.

Eixamostar, vegeu *eixalavar* (LLAVAR) de *EXEMUSTARE* (amb reduplicació del prefix *E(X)*), com en els casos que allí aplego.

Remost (JMarc i Aversó, supra), «lo most que hix ans de pisar los rahims; *remost*: vinum secundarium; *reramost* o aygues: lora», OPou (*TbPu.*, 21); és possible que no sols *rera-most* vingui de RETRO sinó també *re-most* (amb la coneguda haplogogia de *retaule*, *rebotiga*, *reüll* etc.). *Remostar*.

Tramostar [eds. tardanes de Lab.]; «den Most unfüllen», Vogel, 1911], però no és solament 'trasbalsar el most' sinó 'transposar qualsevol cosa d'un receptacle a un altre', incloent-hi sentit moral: «si en rebre la carta em semblà que tot el meu trastorn em provenia del desengany per haver-me de quedar al convent --- el sentiment de la traïció que els meus em feien en sepultar-me allí, féu *tramostar* la meua pena a un nou dolor»; «les feréstegues essències de Can Montsant foren *tramostades* a un bot de la *luxúria*», Coromines (*Les Llàgrimes de St. Llorenç* II, § 5, 112; *Pigmalió*, xx, p. 266). És usual a StPolM referent a una de les operacions de la verema (1926). Encara que hi hagi *trasmudador de vino* en els Furs d'Aragó de c. 1350 (RFE XXII, 19), no dubtem de l'evident etim. del mot (més aviat l'arag. pogué ser alteració de *tramostador* per ultracorrecció i etim. pop.). *Tramostada* f. «en la seva innocència, no podia comprendre la Maria com, en l'edat de la vida que ella passava, es produeix una *tramostada* dels sentiments, que s'arruixen, en el cor, d'una nova saó», Cor. (*Llàgr.* I, iv, § 4, 84). *Tramostera* 'tina, cup' [Lab. 1840].

Mosta, *mostada*, V. *embosta*

+*MOSTALAFA*, dret que es pagava a l'*ALMOSTALAF* 'guàrdia jurat encarregat de vigilar l'entrada de certes mercaderies', de l'ar. *mustablaf* 'jurat', 'el qui se li ha fet jurar quelcom', participi passiu de la

x^a forma de *halaf* 'jurar'. «Siats aquí francs de tot peatge leuda e usatge de port e d'altres llocs, e de portatge, mesuratge e *mostalafa* de porta, e de totes altres cosas, e de tota host e cavalcada», en un doc. eivissenc del S. XIV més aviat que del XV (Macabich, *Feudalismo*, 66). A Tortosa hi havia un *almostalaf* nomenat pel comte de Barcelona, amb *almostalafia* nom de la seva funció, que pel doc. de l'*Esp. Sagr.* XLII, 294, no consta què era precisament el que havia de vigilar; segons CROs, *Breve Dicc.* 1732 el val. *almotalaf* era inspector de les sederies. De terres cast., arag. i lleoneses hi ha força més notícies, en formes *ALMOTALEFE* (DCEC), *almostalafe*, *motalafe* i d'altres; en l'ar. de Sicília *mostablaf*: per a això veg. Dozy-Eng., 175-177.

Mostalla, *mostarda*, *mostàsia*, -àcia, -assa, V. *most*

MOSTASSA, abans *MOSTASSAF*, 'inspector dels pesos i mesures i de la qualitat dels productes', de l'ar. hispànic *muhtasáb* id. (ar. *múhtasib*, participi actiu de la VIII^a forma del verb *hásab* 'comptar'). □ 1.^a doc.: *almudaçaff* 1313, *mostaçaff* 1349.

La -f és deguda a la pronunciació de -š ensordida en fi de mot, que era corrent entre els nostres moros (EntreDL III, 157), però de vegades hi hagué desaparició, o pas a -p i variants semblants. Per arribar de *ht* a *st* és versemblant que es passés a través de *moft-*, però també és possible que hi hagués influència dels nombrosos arabismes en *most-* (V. supra *MOSTALAF*, on és forma castellana *almotalefe* la que ha sofert analogia en el sentit oposat). «Carnicer no gos esquarterar moltó --- tro que l'*almudaçaff* l'age vist» Balaguer, 1313 (*BABL* XII, 378), on *ht* s'ha canviat en -d-; «per manament del *mostaçaff* ordonaren los consellers ---», 1349 (*BABL* I, 406).

Però la forma predominant antigament en tot el nostre territori, va ser *mostaçaf* o *must-*: «Les peixcadores / --- / per llurs jurats; / no -s són girats, / ja-ls fan *beç*, *baf*; / lo *mostaçaf*, / sos balancés / hi van de més / ---», JRoig (*Spill*, 7478); *mostaçaf*, que controla els *flequers* doc. de SdUrg., a. 1470 (*BABL* XI, 282); «*mostaçaf*: edilis plebeius», Busa-N. 1507, D-vi-6; a la casa de la vila de Benissa examino els papers del Procés del *mustaçaf* de c. 1578 (així bis, i *mustasaff* bis); a Prats de Molló, l'any 1611 l'elecció dels *mostaçaphs* o *mostassaphs* (per insaculació amb redolins) era la més important després de la dels «cònsols» (*Llibre Roig*, de 1643, f° 22). MGadea cita un romanç «Tanquen portes y finestres / y s'en pujen al terrat, / y escomenen a pedraes / en lo senyor *mustaçaf*» (*T. del Xè* II, 156); «tots anys lo *mustassap* pugua fer afinar las mesuras», doc. tarragonès de 1752 (Dan. Recasens, *La Scúita*, p. 80). Amb metàtesi de les consonants: «Lo *mostafàs* de Rialp té que veure --- en lo terme de Biuse» (Capbreu de Rialb de Noguera, 1645, f° 38r), i se citen també variants cat. ant. *almudafàs*, *almudataf*, *Mostassà* [Belv.] és la forma moderna ben recordada encara en el Principat.

El men. A. Ramis és autor d'un erudit opuscle «Idea del antiguo directorio o libro de los Bailes i *Amosta-*